

4. *Sigiliul anepigraf al lui Neagoe Basarab.* Neagoe Basarab a avut și un sigiliu inelar anepigraf. Îl întîmpinăm aplicat pe o scrisoare către sibieni în pricina lui Bogdan din Rîmnice¹. Este vorba de o sigilare neobișnuită, nu numai prin faptul că se întrebuițează un astfel de sigiliu în corespondență externă, dar și pentru că este vorba de același sigiliu aplicat de două ori alăturat pe același timbru. E o camee ovală (18×12 mm.) reprezentînd un cap de bărbat în profil spre dreapta. Neimprimîndu-se bine prima dată, s-a făcut imediat o a doua impresiune. Vezi fig. 6.

Nu avem posibilitatea să precizăm mai exact data acestei scrisori, fără conținut mai bogat, dar că aparține lui Neagoe Basarab nu este îndoială, căci Bogdan din Rîmnice la 1500 apare de mai multe ori în socotelile Sibiului, iar la 1530 îl întîlnim și în ale Brașovului. Or între aceste date domnește Neagoe, singurul domn din acest interval care își zice «Basarab».

În afară de sigiliu, scrisoarea aceasta prezintă și un alt interes, deoarece am considerat-o autograf al domnului.

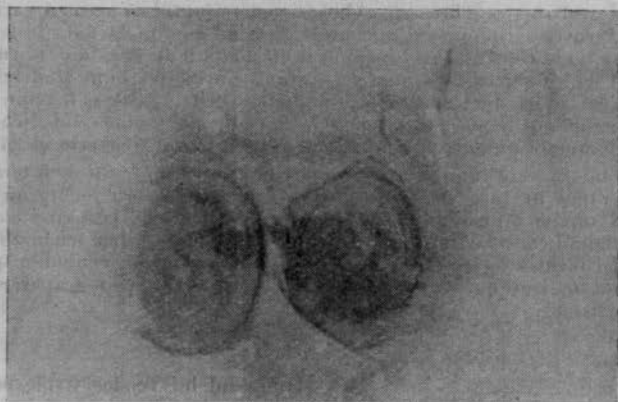

Fig. 6. Sigiliul anepigraf al lui Neagoe Basarab. Orig. Arh. St. Sibiu, doc. chirilice nr. 39

5. *Un sigiliu fals atribuit lui Neagoe Basarab.* Ar mai fi o variantă a sigiliilor mijlocii ale lui Neagoe Basarab, în care cîmpul este asemănător cu varianta a descrisă mai sus, dar cu legenda deosebită de celelalte variante: † ІѠ БАСАРАБА КОМРОДА ГАНН ЗИМАІ РАДШКОІ А. Ѡ ЗАР. Literele nu sînt toate clar săpate. Așa, de pildă, litera a doua din an poate fi citită atît a (= 30) cit și n (= 80), ceea ce ar da respectiv 1523—1524 și 1573—1574.

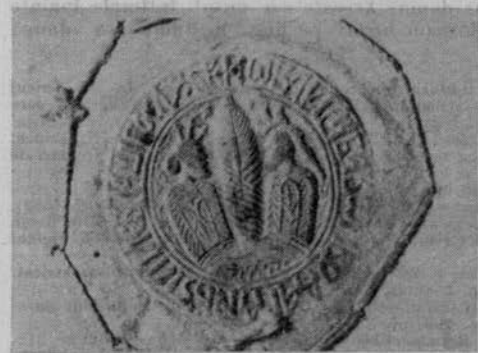

Fig. 7. Falsul sigilar de la hrîsovul din 10 martie 1517 B.A.R.P.R. Doc. CCCI/23

Acest sigiliu se află numai la hrîsovul de la 10 iulie 1517 (7025) dat moșnenilor din satele Stănești și Drajna, prin care li se fixează un întins hotar. Dar acest act este fals. Mai întîi, între data sigiliului în lecturile de mai sus și a documentului este nepotrivire. Admițînd însă ca dată 7022 (= 1513—1514), dată fiind neclaritatea penultimei litere cifră, mai sînt alte motive care arată în mod sigur falsul.

În primul rînd este limba și formularul actului, ca de pildă enumerarea sfa-tului: и прѣдъ жѣнанъ бѣрѣса рѣанкомъ бѣнъ краиерѣвомъ². Apoi boierii din sfat nu corespund toți cu data hrîsovului: Arvat (care de obicei este scris *Harvat*) nu a fost comis în sfat niciodată, în timpul lui Neagoe fiind comis Hamza (1512—14 iulie 1520) și apoi Badea, iar Stroe a fost mare postelnic pînă la 5 iulie 1516, cînd îi urmează Neagoe, Luca și Badea. Scriitorul actului se anunță în formula: ѡнъ азъ каѣтѣръ дѣлѣхъ въ градѣ бѣсѣрѣнъ cu П și Р suprascris, ceea ce ar putea permite lectura *Capture!* Dar

¹ Originalul este la Arh. St. Sibiu, *Documente chirilice*, nr. 39. Vezi reproducerea facsimilată în fig. 6. Scrisoarea a fost publicată de P. P. Panaitescu, *Documente slavo-române din Sibiu*, p. 24—25, unde spune însă că sînt două sigilii aplicate, cel din stînga «reprezentînd un bust femeiesc», iar cel din dreapta «un bust bărbătesc în stilul Renasterii».

² În făgăduiala de la 17 martie 1517 apare această formă, însă altfel compusă și ortografiată: жѣнанъ бѣрѣса бѣнъ краиерѣвомъ (Toeillescu, 534 *documente*, p. 262). Este singura formă cu dativul pe care o cunoșc.